

การศึกษาผลการฝึกอบรมครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6
สู่การเป็นครูมืออาชีพ

The study of assistant teachers' training under Secondary educational
service area office 6 to be the professional teacher

นิวัตต์ น้อยมณี*, กัญญา เอี่ยมพญา**, จินดาวรรณ บรรหารบุตร***, ศิริเพ็ญ สุกวลีธร****,
อภิชาติ อนุกุลเวช*****, ดาวประกาย ระโส*****

Niwat Noymanee*, Kanporn Aiempaya**, Jindawan Banhanboot***,
Siripen Sakulwaleethorn****, Abhichat Anukulwech*****, Daoprakai Raso*****
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์*, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ**, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 6*****, วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี*****, โรงเรียนพรหมพิกุลทอง*****
Rajabhat Rajanagarindra University*, Bangkok Suvarnabhumi University**,
Secondary educational service area office 6*****, Chonburi Technical College*****
Prompikunthong School*****

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับความเป็น
ครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยก่อนและหลังการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า
t-test

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 6 พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครู
ผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากถึง 5 ด้าน 2) ผลการ
เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยเปรียบเทียบตามคณะที่จบมาแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบโดยรวมก่อนและหลังการฝึกอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความรู้ของครูผู้ช่วยหลังการเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม

คำสำคัญ : ผลการฝึกอบรม, การฝึกอบรมครูผู้ช่วย, ครูมืออาชีพ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of professional teachers' knowledge of assistant teachers under the Secondary Educational Service Area Office 6 and 2) 2) study the level of knowledge about the professional teachers of the assistant teachers before attending the training. The sample group consisted of 136 assistant teachers under the Secondary Educational Service Area Office, 6. The tools was a questionnaires with 5-level scale. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of research indicated that 1) the level of knowledge about being a professional teacher of assistant teachers under the Secondary Educational Service Area Office 6 was at a high level and, 2) The comparison of before training and after training was a statistically significant difference at the .05. The level of knowledge of the assistant teachers after the training was higher than before the training.

Keywords: The Assistant Teachers' Training, Assistant Teachers' Training, Professional Teacher

บทนำ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ใน มาตรา 56 ผู้ใดได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 45 วรรคหนึ่งหรือมาตรา 50 ให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งนั้นแต่ถ้าผู้ใดได้รับการบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งครูผู้ช่วยให้ผู้นั้นเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นเวลา 2 ปีก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู ทั้งนี้การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด และถ้าในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มแล้วแต่กรณีผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 พิจารณาเห็นว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดมีความประพฤติไม่ดีหรือไม่มีความรู้หรือไม่มีความเหมาะสมหรือมีผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดโดยไม่ควรให้รับราชการต่อไป ก็ให้สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการได้ ไม่ว่าจะครบกำหนดเวลาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มหรือไม่ก็ตามถ้าพ้นกำหนดเวลาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มดังกล่าวแล้วและผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 พิจารณาเห็นว่าควรให้ผู้นั้นรับราชการต่อไป ก็สั่งให้ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหรือวิทยฐานะที่ได้รับการแต่งตั้งต่อไปและให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาแล้วแต่กรณี นอกจากนี้ยังระบุว่า ผู้ที่อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มในตำแหน่งใด ถ้าได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นให้เริ่มทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือ

เตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มแข็ง ผู้อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาหรือกระทำความผิดวินัย โดยมีมูลตามที่กล่าวหาว่าได้กระทำความผิดดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยได้ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือเมื่อมีกรณีที่บุคคลดังกล่าวต้องออกจากราชการตามวรรคสองหรือวรรคสามหรือตามมาตราอื่นก็ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 หรือผู้มีอำนาจตามมาตราอื่นนั้นสั่งลงโทษหรือสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการแล้วแต่กรณี และหากผู้ใดถูกสั่งให้ออกจากราชการตามวรรคสองหรือวรรคสาม หรือสั่งให้ออกจากราชการตามมาตราอื่นในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มที่มีใช่เป็นการถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ให้ถือเสมือนว่าผู้นั้นไม่เคยเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม หรือการได้รับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับหรือมีสิทธิที่จะได้รับจากราชการในระหว่างที่ผู้นั้นอยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563, หน้า 90-92)

ด้วยการรองรับการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการลงทุนที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศ องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือการให้การศึกษาที่ดี โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานและสามารถในการปรับตัวสู่การพัฒนาทักษะที่สามารถศึกษาเรียนรู้ การฝึกอบรมเพิ่มเติม รวมถึงการเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาตลอดชีวิต (จินตนา สุขจิตต์, 2554, หน้า 15) จากภารกิจสำคัญของการจัดการศึกษาดังกล่าว ครูในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา จึงเป็นผู้ที่ควรได้รับการพัฒนาทั้งในด้านของวิชาการ วิชาชีพ และจรรยาบรรณของความเป็นครู ดังที่ นวัตกรรม น้อยมณี และ กัญญา เอี่ยมพญา (2560, หน้า 48, 201) กล่าวว่า ครูคือผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอน เผยแพร่ความรู้ ทักษะ ความคิด คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน โดยมีความมุ่งมั่นที่จะให้ผู้เรียนทุกคนได้มีความรู้ทางวิชาการ มีทักษะทั้งด้านส่วนตัว อาชีพเพื่อการดำรงตนเป็นคนดีของสังคม ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน โดยกล่าวเพิ่มเติมว่า ความเป็นวิชาชีพจะคงอยู่ได้ ต้องได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่รับบริการจากบุคลากรของวิชาชีพนั้น ๆ ดังนั้น การจะรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานของวิชาชีพครู จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันผู้ผลิตบุคลากรวิชาชีพองค์กรวิชาชีพรวมถึงตัวบุคลากรวิชาชีพ ต้องรักษามาตรฐานแห่งวิชาชีพให้ดียิ่งขึ้น ต้องมีการพัฒนาวิชาชีพให้มีความก้าวหน้าทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูนำแนวทางที่ได้รับการศึกษาจากสถาบันไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ หรือสามารถบูรณาการความรู้เดิมเข้ากับสถานการณ์ได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, คำนำ) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นครูผู้ช่วยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎหมายการประกอบวิชาชีพควบคุม ทักษะการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ระบบค่าตอบแทน ตลอดจนคุณลักษณะครูที่ดี จึงจัดทำคู่มือ “เส้นทางครูมืออาชีพสำหรับครูผู้ช่วย” เพื่อเป็นแนวทางสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ นำไปใช้ในการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาอย่างเข้มให้กับครูผู้ช่วย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ซึ่งสาระสำคัญของคู่มือเส้นทางครูมืออาชีพเป็นแนวทางสำหรับครูผู้ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความราบรื่นสอดคล้องกับความเป็นท้องถิ่น

แต่ที่ผ่านมา พบว่า ผู้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะรับการประเมินในระดับเขตพื้นที่การศึกษาไม่มากพอ ดังที่ สุขุม เฉลยทรัพย์ (2557, ออนไลน์) กล่าวถึง ผลการติดตามการดำเนินงานสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งครูผู้ช่วย พบว่าได้รับการร้องเรียนจากสถานศึกษาจำนวนมากว่าครูผู้ช่วยที่บรรจุใหม่ในแต่ละปีไม่มีความพร้อมในการสอน ทำให้เป็นปัญหากับโรงเรียนและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนของเด็กอย่างมากเนื่องจากเมื่อมีการประกาศรายชื่อผู้สอบแข่งขันผ่านจากนั้นให้ไปรายงานตัวเพื่อรับคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เดินทางไปรายงานตัวที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเดินทางไปโรงเรียนและสอนทันที ซึ่งโรงเรียนก็ไม่มีเวลาชี้แจงเตรียมความพร้อมให้กับครูที่บรรจุเข้ามาใหม่ ทำได้เพียงบอกให้สอนวิชาอะไรเท่านั้น บางคนอาจเรียนจบมาหลายปีแล้วหรือไม่ก็เป็นคนที่สอนได้ในสาขาวิชาอื่นที่ไม่ตรงกับที่เรียนมา

ปนัดดา ดิศกุล (2560, ออนไลน์) ได้ให้แนวทางกับครูบรรจุใหม่ทุกสังกัดของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ว่าครูคือผู้ที่เป็นมิตรแท้และเข้าใจได้อย่างถ่องแท้กับศิษย์ถือเป็นแรงบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่แก่ศิษย์ขอให้ครูบรรจุใหม่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และหน่วยงานต้นสังกัดควรแนะนำเกี่ยวกับความก้าวหน้าในชีวิตราชการ รวมทั้งดูแลขวัญ กำลังใจ และสวัสดิการ เพราะอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความเสียสละอย่างแท้จริง และควรเน้นกรอบแนวคิดสำคัญของโรงเรียนคุณธรรม ในเรื่องความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนรักษาเอกลักษณ์ของชนชาติไทย ทั้งการไหว้ การวางตัวให้เหมาะสม และการอ่อนน้อมถ่อมตน รวมถึงการสืบสานพระราชปณิธานของในหลวงรัชกาลที่ 9 สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (2563, หน้า 1, 3) ได้จัดทำโครงการฝึกอบรมครูผู้ช่วยสู่การเป็นครูมืออาชีพ ประจำปีงบประมาณ 2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ระเบียบกฎหมาย ทักษะการปฏิบัติงานอย่างครูมืออาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะของครูที่ดีและเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจที่สอดคล้องกับทักษะในการปฏิบัติงานให้แก่ครูผู้ช่วย เพื่อให้สามารถปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อวันที่ 23-24 ตุลาคม 2563 มีเนื้อหาเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัยที่ครูพึงปฏิบัติ ความก้าวหน้า และจรรยาบรรณสำหรับวิชาชีพครู ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ตามแนว Active Learning สำหรับครูผู้ช่วยที่เข้ารับการศึกษา เป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา 72 คน และในจังหวัดสมุทรปราการ 132 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 204 คน โดยวิธีการพัฒนาครูดังกล่าว สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาตนเองของครูบรรจุใหม่ของ กลีบจันทร์ เจริญสุข (2553, หน้า 63) ที่พบว่า รายการที่ครูบรรจุใหม่ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในด้านความสามารถในทางวิชาการ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ด้านความรู้ ICT ด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดดูแลการพัฒนาให้ต่อเนื่อง ในช่วงปิดภาคเรียนทั้ง 2 ภาคเรียน โดยใช้การพัฒนาแบบเชิงปฏิบัติการระยะเวลาพัฒนา 5 - 7 วัน แบบอบรมในห้องเรียน และหลังจากการพัฒนาแล้วทางต้นสังกัดต้องดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเมื่อเกิดปัญหาและช่วยแก้ไข

จากความสำคัญและจำเป็นดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จึงได้ดำเนินการฝึกอบรมครูผู้ช่วยทุกคนในสังกัด ตามแนวปฏิบัติของการเป็นครูมืออาชีพ ตามแนวทางของคู่มือเส้นทางครูมืออาชีพสำหรับครูผู้ช่วย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1) วินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาในสถานศึกษาและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 5) ทักษะการใช้ภาษาและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้ช่วยที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครู โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการพัฒนาอย่างเข้ม เพื่อให้ครูผู้ช่วยทุกคนผ่านการประเมินตามเกณฑ์การพัฒนา และมีความเป็นครูมืออาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยก่อนและหลังการฝึกอบรม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 210 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 136 คน จำนวนครูที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 p. 608) ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random) โดยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบเลือกกาเครื่องหมายในช่อง และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	41	30.15
หญิง	95	69.85
2. อายุ		
25 ปี หรือ ต่ำกว่า	15	11.02
26 ปี ถึง 30 ปี	97	71.32
มากกว่า 30 ปี	24	17.65
3. วุฒิการศึกษา		
ครุศาสตร์	79	58.09
ศึกษาศาสตร์	35	25.73
อื่นๆ	22	16.18
4. ปฏิบัติหน้าที่		
ฉะเชิงเทรา	46	33.82
สมุทรปราการ	90	66.18
5. ประสบการณ์ก่อนมาเป็นมา		
ข้าราชการครู		
เป็นครูมาก่อน	41	44.85
ลูกจ้างภาคเอกชน	23	16.91
ลูกจ้างภาครัฐ	13	9.56
ธุรกิจส่วนตัว	1	0.74
ยังไม่มีประสบการณ์	38	27.94
รวม	136	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 136 คน เป็นชาย 41 คน คิดเป็นร้อยละ 30.15 หญิง 95 คน คิดเป็นร้อยละ 69.85 ด้านอายุ 25 ปี หรือ ต่ำกว่า จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 11.02 อายุ 26 ปี ถึง 30 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 71.32 และอายุเกิน 30 ปีขึ้นไป 24 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ด้านการศึกษาจบจาก คณะครุศาสตร์ 79 คน คิดเป็นร้อยละ 58.09 คณะศึกษาศาสตร์ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.73 คณะอื่น ๆ 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.18 สถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในจังหวัดฉะเชิงเทรา 46 คน คิดเป็นร้อยละ 33.82 จังหวัดสมุทรปราการ 90 คน คิดเป็นร้อยละ 66.18 อายุ 25 ปีลงมา 31 คน คิดเป็นร้อยละ 22.79 อายุ

26-30 ปี 81 คน คิดเป็นร้อยละ 59.56 ประสบการณ์เดิม เป็นครูมาก่อน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 44.85 ลูกจ้างภาคเอกชน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.91 ลูกจ้างภาครัฐ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.56 ธุรกิจส่วนตัว 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74 ยังไม่มีประสบการณ์ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.94

ตารางที่ 2 แสดงระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

ระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพ	n = 136		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
อาชีวะ				
1. วินัย คุณธรรม จริยธรรม และ จรรยาบรรณ วิชาชีพครู	4.10	.55	มาก	1
2. การจัดการเรียนการสอน	3.76	.50	มาก	5
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน	3.93	.55	มาก	2
4. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาใน สถานศึกษา และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.90	.54	มาก	4
5. ทักษะการใช้ภาษาและเทคโนโลยี ดิจิทัล	3.92	.55	มาก	3
รวม	3.92	0.53	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.10$) การบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.76$) และทักษะการใช้ภาษาและเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ ส่วนข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.76$)

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเป็นครูมืออาชีพก่อนและหลังการฝึกอบรม

การเปรียบเทียบ ความเป็นครูมืออาชีพ	ก่อนอบรม		หลังอบรม		t	sig
	n = 79		n = 35			
อาชีวะ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ความเป็นครูมืออาชีพ อาชีวะ	3.92	.46	4.72	.31	5.79*	.017

* $\leq .05$

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยหลังเข้ารับการอบรม สูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.10$) การบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.76$) และทักษะการใช้ภาษาและเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรณิชา ทศตา (2558 หน้า 532) วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่อง การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัยในการเสริมสร้างความสามารถของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าครูมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูสังกัดเทศบาลนครราชสีมาอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีพร ปทุมมา (2558 หน้า 59) ศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพระโขนง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับสุรียา อุ่นเรือน (2559 หน้า 54) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 35 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ด้านวิชาการ พบว่า เรื่อง จัดให้มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ในการใช้หลักสูตร ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติจริงโดยเรียนรู้จากธรรมชาติ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับศักดิ์ชัย ยอดมีกลิ่น และคณะ (2560 หน้า 9) ศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมและประสิทธิภาพของการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบประจำปีงบประมาณ 2560 : กรณีศึกษาหลักสูตรการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน พบว่า ในด้านความรู้และความพึงพอใจได้รับการอธิบายชี้แจงแนะนำจากบุคลากรที่ให้บริการการอำนวยความสะดวกของผู้ให้บริการความรวดเร็วและคล่องตัวในการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการการบริการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ได้รับความรู้และความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับกิตติชัย สุราสีโนบล และ อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2560 หน้า 36) วิจัย เรื่อง การศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนา นิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทย กรณีศึกษา ; นิสิตฝึกหัดครูโครงการเพชรในตม พบว่า 1) ด้านบริบทหรือปัจจัยแวดล้อม (Context) เกี่ยวกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) ด้านกระบวนการ (Process) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการ วิธีการคัดเลือกนิสิต การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการหอพัก

นิสิตเพชรในตม 4) ด้านผลผลิต (Product) เกี่ยวกับบัณฑิตโครงการเพชรในตม ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูที่สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งครูผู้ช่วยจะต้องเป็นผู้ที่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการสอบแข่งขันมาเป็นอย่างดี เพราะในการสอบแข่งขันนั้นมีผู้สอบผ่านไม่มาก ดังนี้ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรพผลการสอบแข่งขันครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2563 โดยมีอัตราว่าง 18,375 อัตรา ซึ่งได้มีการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมีผู้สอบผ่านภาค ก และ ข จำนวนทั้งสิ้น 10,375 คน คิดเป็นร้อยละ 6.86 จากจำนวนผู้มีสิทธิ์สอบทั้งสิ้น 159,314 คน (สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563, ออนไลน์) ดังนั้น กล่าวได้ว่าผู้ที่สอบได้จึงเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครูเป็นอย่างดี นอกจากนี้ สถาบันผลิตครูทุกแห่งได้เน้นย้ำเรื่องของความเป็นครูมืออาชีพ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2555, ออนไลน์) จัดทำโครงการผลิตครูมืออาชีพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตครูในสาขาและพื้นที่ที่ขาดแคลนและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อผลิตครูมืออาชีพที่มีความรู้ทางวิชาการเชี่ยวชาญทางวิชาชีพและมีอุดมการณ์ในวิชาชีพครูด้วยหลักสูตรและกระบวนการเน้นการปฏิบัติและการฝึกอบรมที่เข้มข้น โดยหน่วยงานต้นสังกัดต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครู ดังที่ วิจิตรา ศิริวงศ์ และ ประสิทธิ์ สระทอง (2562, หน้า 200) กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพครูนั้นเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งให้ครูได้พัฒนางานของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน โดยพยายามส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอนให้ได้เป็นครูที่มีการใช้ทักษะการวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้ช่วยในระยะเวลาพัฒนาอย่างเข้ม 2 ปี จะต้องมีการแต่งตั้งครูที่เลี้ยงมาทำหน้าที่ให้คำแนะนำ และดูแลการปฏิบัติหน้าที่ และต้องผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพของครูผู้ช่วยก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เขาว์อินใย และคณะ (2555, หน้า 34) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการใช้ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนิพรรณ จาติเสถียร และ และอรุณี หรดาล (2561, หน้า 88) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูปฐมวัยเรื่องการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกรุงเทพฯ พบว่าความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมก่อนอบรม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.79 และคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมเท่ากับ 26.55 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน เมื่อนำมาเปรียบเทียบค่า t-test พบว่าผู้เข้ารับการอบรมที่เรียนด้วยชุดฝึกอบรมทางไกล มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นโดยมีคะแนนทดสอบหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้เนื่องจากครูรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาในหลายรูปแบบ และที่สำคัญคือการเป็นข้าราชการครู นั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 กำหนดให้ผู้นั้นต้อง

เตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นเวลา 2 ปี ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู จึงทำให้ครูผู้ช่วยทุกคนต้องพัฒนาตนเองอย่างเข้มข้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด นอกจากนั้น กระแสการศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่ครูทุกคนจำเป็นต้องศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ ดังที่พระมหาประสิทธิ์ ปสิทฺโธ (2560 , หน้า 25) กล่าวว่า ชีวิตความเป็นครูถือเป็นความท้าทายในการพัฒนากลยุทธ์ใหม่ ๆ ในฐานะที่เป็นผู้นำทางการศึกษาต้องยอมรับที่จะเรียนรู้และแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดจากทฤษฎีใหม่ ๆ ที่เข้ามาอย่างมีสติ ครูต้องเป็นตัวอย่างของผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาต้องเรียนรู้วิธีการ และ ในการพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพควรมุ่งเน้นทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติตน และการปฏิบัติงาน ให้กับครูได้มีความรู้ความสามารถทั้งความรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน รวมถึงการประสานงานกับชุมชน (ประพจน์ แยมทิม และคณะ, 2563, หน้า 222) สอดคล้องกับที่ สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2557, หน้า 1-2) จัดทำรายงานการศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 ได้สรุปว่า ในการพัฒนาการศึกษาจะต้องพัฒนาครูควบคู่ไปด้วย ซึ่งการเป็นครูยุคใหม่ที่มีบทบาทเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพมาตรฐาน เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครูตามที่กำหนดไว้ในข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552- 2561) โดยมุ่งปฏิรูปเร่งด่วน 4 ประการ ได้แก่ 1)พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3)พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาจึงต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด จึงทำให้ครูทุกคนได้ตระหนักถึงการพัฒนาด้านตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปฏิบัติ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน การวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดผลการเรียนรู้ และการมีทักษะการใช้ภาษาของตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21
3. ควรศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูบรรจุใหม่เพื่อความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กิตติชัย สุธาสิโนบล และ อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง. (2560). การศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนา นิสิตฝึกหัดครูสู่ครูมืออาชีพ โอกาสและความหวังในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทยกรณีศึกษา : นิสิตฝึกหัดครู โครงการเพชรในตม. วารสาร วิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : 12 (1).

- กลีบจันทร์ เจริญสุข. (2553). การศึกษาผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูบรรจุใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- จินตนา สุจจันท์. (2554). การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์. กรุงเทพมหานคร
- ชนิพรรณ จาติเสถียร และอรุณี หรดา. (2561). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูปฐมวัย เรื่อง การ ประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑล. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 8(2).
- เชาว์ อินโย และคณะ. (2555). รูปแบบการพัฒนาครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (18).
- ทวีพร ปทุมมา. (2558). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพระโขนงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. สารนิพนธ์หลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ สุวรรณภูมิ.
- นิวัตต์ น้อยมณี และกัญญา เอี่ยมพญา. (2560). จิตวิญญาณครู. นนทบุรี. 21. เซ็นจูรี่.
- ปนัดดา ดิศกุล. (2560). ร.ม.ช.ศึกษาธิการ (ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล) ขอครูอาจารย์ จ.ประจวบคีรีขันธ์ เป็น แบบอย่าง (ไอดอล) ให้แก่ศิษย์ได้ปฏิบัติตาม และเป็นผู้ยกระดับความเป็นอารยสังคม ให้บุคคล รู้จักความรับผิดชอบ ชั่วดี. จาก <https://www.egov.go.th/th/content/10301/4660/>.
- ประพจน์ แยมทิมและคณะ. (2563). แนวทางการพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ. วารสารสิรินธร ปริทรรศน์. 21(1).
- พระมหาประสิทธิ์ ปลืทธิ (สระทอง). (2560). ครูไทยยุคใหม่สอนได้วิจัยเป็น. วารสารสิรินธรปริทรรศน์. 18(2).
- วิจิตรา ศิริวงศ์ และประสิทธิ์ สระทอง. (2562). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน. วารสารสิรินทร ปริทัศน์. 20(2).
- ศักดิ์ชัย ยอดมีกลิ่น และคณะ. (2560). ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมและประสิทธิภาพของการ ฝึกอบรม หลักสูตรเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบประจำปีงบประมาณ 2560 : กรณีศึกษาหลักสูตรการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน โครงการเพื่อ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. (2557). รายงานการศึกษาแนวโน้มการพัฒนา คุณภาพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21. นครปฐม.
- สุรียา อุ่นเรือน. (2559). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนเครือข่ายที่ 35 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ สุวรรณภูมิ.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. (2563). โครงการฝึกอบรมครูผู้ช่วยสู่การเป็นครูมืออาชีพ ประจำปีงบประมาณ 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือเส้นทางครูมืออาชีพสำหรับครูผู้ช่วย. เอกสารสำนักงาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). สอบครูผู้ช่วย สพฐ. ปีนี้ สอบผ่านภาค ก-ข แค่ 6.86% จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/897222>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2555). โครงการผลิตครูมืออาชีพ. จาก. http://www.data3.mua.go.th/bpp_pt/
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อีเลฟเว่น สตาร์ อินเทอร์เน็ต.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2557). ดึงครูผู้ช่วยบรรจุใหม่ไร้ความพร้อม. จาก <https://www2.thairath.co.th/content/422407>.
- อรณิชา ทศตา. (2558). การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่อง การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัยในการเสริมสร้างความสามารถของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครราชสีมา. **การประชุมวิชาการและเสนอ ผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 218-19 มิถุนายน 2558 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา : ภาคโปสเตอร์**
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Management*, 30(3), 608.